



Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 12ης Ιουλίου 2012*

«Ανταγωνισμός — Άρθρο 102 ΣΛΕΕ — Έννοια του όρου “επιχείρηση” — Δεδομένα του εμπορικού μητρώου εταιριών αποθηκευμένα σε βάση δεδομένων — Δραστηριότητα της συλλογής των ως άνω δεδομένων και της παροχής πρόσβασης σε αυτά έναντι αμοιβής — Ζήτημα αν ασκεί επιρροή η άρνηση των δημόσιων αρχών να επιτρέψουν την περαιτέρω χρήση των εν λόγω δεδομένων — Προβλεπόμενο από το άρθρο 7 της οδηγίας 96/9/ΕΚ δικαίωμα “ειδικής φύσεως”»

Στην υπόθεση C-138/11,

με αντικείμενο αίτηση για την έκδοση προδικαστικής απόφασης δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Oberster Gerichtshof (Αυστρία) με απόφαση της 28ης Φεβρουαρίου 2011, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 21 Μαρτίου 2011, στο πλαίσιο της δίκης

Compass-Datenbank GmbH

κατά

Republik Österreich,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, J. Malenovský, R. Silva de Lapuerta, Γ. Αρέστη και D. Šváby, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Jääskinen

γραμματέας: K. Malacek, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ’ ακροατηρίου συζήτησης της 2ας Φεβρουαρίου 2012,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Compass-Datenbank GmbH, εκπροσωπούμενη από τον F. Galla, Rechtsanwalt,
- η Republik Österreich, εκπροσωπούμενη από την C. Pesendorfer και τον G. Kunnert,
- ο Bundeskartellanwalt, εκπροσωπούμενος από τον A. Mair,
- η Ιρλανδία, εκπροσωπούμενη από τον D. O’Hagan, επικουρούμενο από τον P. Dillon Malone, BL,
- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την C. Wissels και τον J. Langer,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Szpunar και B. Majczyna,
- η Πορτογαλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον L. Inez Fernandes,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους M. Kellerbauer, R. Sauer και P. Van Nuffel,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 26ης Απριλίου 2012,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση έκδοσης προδικαστικής απόφασης αφορά την ερμηνεία του άρθρου 102 ΣΛΕΕ.
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Compass-Datenbank GmbH και της Republik Österreich, με αντικείμενο την παροχή πρόσβασης σε δεδομένα του εμπορικού μητρώου εταιριών (στο εξής: Firmenbuch), τα οποία είναι αποθηκευμένα σε βάση δεδομένων.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Το άρθρο 2 της πρώτης οδηγίας 68/151/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 1968, περί συντονισμού των εγγυήσεων που απαιτούνται στα κράτη μέλη εκ μέρους των εταιριών, κατά την έννοια του άρθρου 58, [δεύτερο εδάφιο], της Συνθήκης, για την προστασία των συμφερόντων των εταίρων και των τρίτων με σκοπό να καταστούν οι εγγυήσεις αυτές ισοδύναμες (ΕΕ ειδ. έκδ. 06/001, σ. 80), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2003/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 2003 (ΕΕ L 221, σ. 13, στο εξής: οδηγία 68/151), απαριθμεί τις πράξεις και τα στοιχεία που αφορούν οι απαιτήσεις δημοσιότητας οι οποίες ισχύουν για τις εταιρίες.
- 4 Το άρθρο 3 της οδηγίας 68/151 ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Σε κάθε κράτος μέλος ανοίγεται φάκελος σε κεντρικό μητρώο, σε εμπορικό μητρώο ή μητρώο εταιριών για κάθε καταχωριζόμενη εταιρία.

2. Όλες οι πράξεις και τα λοιπά στοιχεία που υπόκεινται σε δημοσιότητα δυνάμει του άρθρου 2 τηρούνται στον φάκελο ή καταχωρίζονται στο μητρώο· το αντικείμενο των καταχωρίσεων στο μητρώο πρέπει σε κάθε περίπτωση να εμφανίζεται στον φάκελο.

[...]

3. Πλήρη αντίγραφα ή αποσπάσματα των αναφερομένων στο άρθρο 2 πράξεων ή στοιχείων πρέπει να είναι δυνατό να λαμβάνονται κατόπιν αιτήσεως. Από 1ης Ιανουαρίου 2007 το αργότερο, οι αιτήσεις μπορούν να υποβάλλονται στο μητρώο είτε με έγγραφα μέσα είτε με ηλεκτρονικά μέσα, αναλόγως της προτιμήσεως του αιτούντος.

[...]

Τα τέλη έκδοσης των πλήρων αντιγράφων ή των αποσπασμάτων των αναφερομένων στο άρθρο 2 πράξεων και στοιχείων, είτε με έγγραφα μέσα είτε με ηλεκτρονικά μέσα, δεν πρέπει να υπερβαίνουν το διοικητικό κόστος.

[...]»

5 Κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 96/9/ΕΟΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 1996, σχετικά με τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων (ΕΕ L 77, σ. 20), τα κράτη μέλη παρέχουν ένα δικαίωμα «ειδικής φύσεως» στον «κατασκευαστή μιας βάσης δεδομένων», ο οποίος μπορεί να «απαγορεύει την εξαγωγή ή/και επαναχρησιμοποίηση του συνόλου ή ουσιώδους μέρους, αξιολογούμενου ποιοτικά ή ποσοτικά, του περιεχομένου της βάσης δεδομένων, εφόσον η απόκτηση, ο έλεγχος ή η παρουσίαση του περιεχομένου της βάσης καταδεικνύουν ουσιώδη ποιοτική ή ποσοτική επένδυση».

6 Η πέμπτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2003/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Νοεμβρίου 2003, για την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα (ΕΕ L 345, σ. 90, στο εξής: οδηγία 2003/98), έχει ως εξής:

«Μεταξύ των κύριων στόχων της εγκαθίδρυσης της εσωτερικής αγοράς συγκαταλέγεται η δημιουργία όρων για την ανάπτυξη υπηρεσιών κοινοτικής κλίμακας. Οι πληροφορίες του δημόσιου τομέα είναι σημαντική πρώτη ύλη για προϊόντα και υπηρεσίες ψηφιακού περιεχομένου και θα καταστούν ακόμα σημαντικότερος πόρος περιεχομένου ενόψει της εξέλιξης των ασύρματων υπηρεσιών περιεχομένου. Στο πλαίσιο αυτό ουσιαστική σημασία θα έχει και η ευρεία διασυννοριακή γεωγραφική κάλυψη. Οι ευρύτερες δυνατότητες περαιτέρω χρήσης των πληροφοριών του δημόσιου τομέα θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να επιτρέψουν στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις να εκμεταλλευτούν το δυναμικό του και να συμβάλουν στην οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.»

7 Κατά την ένατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2003/98:

«Η παρούσα οδηγία δεν επιβάλλει την υποχρέωση έγκρισης της περαιτέρω χρήσης εγγράφων. Η απόφαση για έγκριση ή μη της περαιτέρω χρήσης εναπόκειται στο οικείο κράτος μέλος ή φορέα του δημοσίου. Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζεται σε έγγραφα τα οποία καθίστανται προσιτά για περαιτέρω χρήση όταν οι φορείς του δημόσιου τομέα χορηγούν σχετικές άδειες, πωλούν, διαδίδουν, ανταλλάσσουν ή διαθέτουν πληροφορίες. [...]»

8 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/98 προβλέπει τα κάτωθι:

«Με την παρούσα οδηγία καθιερώνεται στοιχειώδης δέσμη κανόνων που διέπουν την περαιτέρω χρήση και τους πρακτικούς τρόπους για τη διευκόλυνση της περαιτέρω χρήσης υφιστάμενων εγγράφων που βρίσκονται στην κατοχή φορέων του δημόσιου τομέα των κρατών μελών.»

9 Το άρθρο 2, παράγραφος 4, της οδηγίας 2003/98 ορίζει ως περαιτέρω χρήση τη «χρήση, από φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εγγράφων που βρίσκονται στην κατοχή φορέων του δημόσιου τομέα, για εμπορικούς ή μη εμπορικούς σκοπούς, εκτός του αρχικού σκοπού στα πλαίσια της δημόσιας αποστολής για τον οποίο παρήχθησαν τα έγγραφα».

Το αυστριακό δίκαιο

10 Από το άρθρο 1 του νόμου σχετικά με το εμπορικό μητρώο εταιριών (Firmenbuchgesetz, στο εξής: FBG) προκύπτει ότι στο Firmenbuch καταχωρίζονται και τίθενται στη διάθεση του κοινού τα στοιχεία για τα οποία υφίσταται υποχρέωση δημοσιότητας βάσει του εν λόγω νόμου ή άλλων ρυθμίσεων. Πρέπει να είναι καταχωρισμένα όλα τα υποκείμενα δικαίου στα οποία αναφέρεται το άρθρο 2 του FBG, όπως οι ατομικές επιχειρήσεις και οι διάφορες μορφές εταιριών που απαριθμούνται στην ως άνω διάταξη.

- 11 Όλα τα υποκείμενα δικαίου οφείλουν να δηλώνουν ορισμένα πληροφοριακά στοιχεία που προσδιορίζονται στο άρθρο 3 του FBG, όπως την εμπορική τους επωνυμία, τη νομική τους μορφή, την έδρα τους, μια συντετμημένη ένδειξη που υποδηλώνει τον κλάδο των δραστηριοτήτων τους, τυχόν υποκαταστήματά τους, το όνομα και την ημερομηνία γέννησης των προσώπων που έχουν εξουσία εκπροσώπησης της εταιρίας και το εύρος της εξουσίας τους αυτής, καθώς και λεπτομέρειες σχετικές με οποιαδήποτε διαδικασία εκκαθάρισης ή με την κίνηση πτωχευτικής διαδικασίας.
- 12 Τα άρθρα 4 έως 7 του FBG αφορούν ορισμένες ειδικές απαιτήσεις δημοσιότητας. Η τροποποίηση των καταχωρισμένων στοιχείων πρέπει να γίνεται αμελλητί, σύμφωνα με το άρθρο 10 του ίδιου νόμου. Το άρθρο 24 του νόμου αυτού προβλέπει ότι είναι δυνατή η επιβολή διοικητικών κυρώσεων, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι τα στοιχεία που πρέπει να δηλώνουν οι εταιρίες διαβιβάζονται στο σύνολό τους και σε εύθετο χρόνο.
- 13 Το άρθρο 34 του FBG θεσπίζει γενικό δικαίωμα ταχείας πρόσβασης, μέσω ηλεκτρονικής μετάδοσης, στα περιεχόμενα του Firmenbuch, στο μέτρο που την επιτρέπουν τα τεχνολογικά μέσα και το διαθέσιμο προσωπικό.
- 14 Από τις παρατηρήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προκύπτει ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου περί της αστικής ευθύνης του Δημοσίου (Amtshaftungsgesetz), η Republik Österreich είναι υπεύθυνη για την ακρίβεια των στοιχείων που κοινοποιούνται κατ' εφαρμογή του FBG.
- 15 Τα δικαστικά τέλη που οφείλονται τόσο για την αναζήτηση στοιχείων γενικώς όσο και για την ταχείας πρόσβασης αναζήτηση καθορίζονται με την κανονιστική πράξη σχετικά με τη βάση δεδομένων του μητρώου εταιριών (Firmenbuchdatenbankverordnung, στο εξής: FBDV). Τα δικαστικά τέλη, τα οποία εισπράττονται από τα πρακτορεία και αποδίδονται στη Republik Österreich, υπολογίζονται βάσει του είδους των στοιχείων που αφορά η αναζήτηση.
- 16 Το άρθρο 4, παράγραφος 2, της FBDV προβλέπει ότι το γενικό δικαίωμα αναζήτησης στα περιεχόμενα του Firmenbuch σύμφωνα με τα άρθρα 34 επ. του FBG δεν συνεπάγεται και δικαίωμα του κάθε προσώπου στο οποίο επιτρέπεται η αναζήτηση δεδομένων να προχωρά σε πράξεις σχετικές με την εμπορική τους εκμετάλλευση. Το δικαίωμα αυτό επιφυλάσσεται στη Republik Österreich λόγω της ιδιότητάς της ως κατασκευάστριας βάσης δεδομένων κατά την έννοια των άρθρων 76c επ. του νόμου περί του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας (Urheberrechtsgesetz, στο εξής: UrhG), τα οποία θεσπίστηκαν στο πλαίσιο της μεταφοράς της οδηγίας 96/9 στην εθνική έννομη τάξη. Το άρθρο 4, παράγραφος 1, της FBDV ορίζει ότι η βάση των δεδομένων του Firmenbuch αποτελεί προστατευόμενη βάση δεδομένων κατά την έννοια του άρθρου 76c του UrhG. Δικαιούχος των σχετικών με την εν λόγω βάση δεδομένων δικαιωμάτων, κατά την έννοια του άρθρου 76d του UrhG, είναι η Republik Österreich.
- 17 Ο ομοσπονδιακός νόμος για την περαιτέρω χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε έγγραφα τα οποία βρίσκονται στην κατοχή φορέων του δημοσίου τομέα (Bundesgesetz über die Weiterverwendung von Informationen öffentlicher Stellen, στο εξής: IWG) εκδόθηκε στο πλαίσιο της μεταφοράς της οδηγίας 2003/98 στο εσωτερικό δίκαιο. Ο IWG προβλέπει ότι είναι δυνατή η επίκληση, βάσει του ιδιωτικού δικαίου, δικαιώματος περαιτέρω χρήσης εγγράφων έναντι των φορέων του δημοσίου τομέα, στο μέτρο που οι φορείς αυτοί θέτουν στη διάθεση του κοινού έγγραφα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν περαιτέρω. Θέτει επίσης τα κριτήρια που εφαρμόζονται για τον καθορισμό των αμοιβών οι οποίες μπορούν να ζητηθούν στο πλαίσιο αυτό. Εντούτοις, ο ως άνω νόμος δεν καλύπτει την πρόσβαση στα δεδομένα του Firmenbuch.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 18 Η Compass-Datenbank είναι εταιρία περιορισμένης ευθύνης του αυστριακού δικαίου, η οποία διαχειρίζεται μια βάση οικονομικών δεδομένων προκειμένου να παρέχει υπηρεσίες πληροφόρησης. Το 1984 ξεκίνησε να καταγράφει σε ηλεκτρονική μορφή τα περιεχόμενα της ως άνω βάσης δεδομένων, στηριζόμενη σε ένα αρχείο καρτελών που ελέγχονταν, διορθώνονταν και συμπληρώνονταν κατ' αντιπαράβολή με το Firmenbuch. Ως εκδότρια του *Zentralblatt für Eintragungen in das Firmenbuch der Republik Österreich* (Κύριου φύλλου καταχωρίσεων στο μητρώο εταιριών της Δημοκρατίας της Αυστρίας) ελάμβανε έως το 2001 τα στοιχεία αυτά από το ομοσπονδιακό κέντρο επεξεργασίας δεδομένων χωρίς περιορισμούς ως προς τη χρήση τους. Κατόπιν τούτου, χρησιμοποιούσε τα εν λόγω στοιχεία και για να τροφοδοτεί τη δική της βάση δεδομένων.
- 19 Η Compass-Datenbank χρειάζεται, για να μπορεί να παρέχει τις προαναφερθείσες υπηρεσίες πληροφόρησης, να έχει καθημερινή πρόσβαση στα ενημερωμένα αποσπάσματα του Firmenbuch, τα οποία αφορούν τις καταχωρίσεις ή τις διαγραφές στοιχείων που πραγματοποιούνται από τις επιχειρήσεις. Επομένως, οι υπηρεσίες πληροφόρησης βασίζονται στα δεδομένα του Firmenbuch, στα οποία προστίθενται στοιχεία που προκύπτουν από τις έρευνες των συντακτικών ομάδων Compass-Datenbank, καθώς και άλλες πληροφορίες προερχόμενες, παραδείγματος χάρη, από τα εμπορικά επιμελητήρια.
- 20 Το 1999 η Republik Österreich, η οποία τηρεί το Firmenbuch, ανέθεσε σε διάφορες επιχειρήσεις τη σύσταση πρακτορείων που θα αναλάμβαναν τη διαβίβαση, έναντι αμοιβής, των δεδομένων του Firmenbuch (στο εξής: Πρακτορεία). Τα Πρακτορεία εξασφαλίζουν στον τελικό πελάτη την πρόσβαση στη βάση δεδομένων του Firmenbuch και εισπράττουν τα σχετικά τέλη, τα οποία αποδίδουν στην Republik Österreich. Κατά την Επιτροπή, μπορούν επίσης να χρεώσουν στον τελικό πελάτη, ως αμοιβή για τις υπηρεσίες τους και πλέον των προαναφερθέντων τελών, ένα πρόσθετο εύλογο ποσό. Απαγορεύεται τόσο στα Πρακτορεία όσο και στους τελικούς πελάτες να δημιουργούν δικές τους συλλογές αναπαράγοντας στοιχεία από το Firmenbuch, να μεταβιβάζουν περαιτέρω τα δεδομένα και να προσθέτουν διαφημίσεις ή να επεμβαίνουν στον τρόπο παρουσίασής τους.
- 21 Το 2001 η Republik Österreich άσκησε ενώπιον του Handelsgericht Wien αγωγή με αίτημα, μεταξύ άλλων, να απαγορευθεί στην Compass-Datenbank η χρήση των δεδομένων του Firmenbuch, ιδίως δε η αποθήκευση, η αναπαραγωγή και η διαβίβασή τους σε τρίτους. Επί της διαφοράς μεταξύ της Republik Österreich και της Compass-Datenbank εκδόθηκε τελικώς στις 9 Απριλίου 2002 διάταξη του Oberster Gerichtshof, με την οποία η τελευταία υποχρεώθηκε να παύσει, προσωρινώς, να χρησιμοποιεί τη βάση δεδομένων του Firmenbuch προς ενημέρωση της δικής της βάσης δεδομένων και, ειδικότερα, να μην αποθηκεύει ούτε να αναπαράγει με οποιονδήποτε με άλλο τρόπο δεδομένα του Firmenbuch με σκοπό να τα μεταβιβάζει σε τρίτους, παρέχοντάς τους είτε συνολική πρόσβαση σε αυτά είτε συγκεκριμένες πληροφορίες από αυτά, εφόσον δεν τα έχει αποκτήσει έναντι καταβολής εύλογης αμοιβής στη Republik Österreich.
- 22 Από την απόφαση περί παραπομπής δεν προκύπτει αν τα αυστριακά δικαστήρια εξέδωσαν, ακολούθως, οριστική απόφαση επί της ουσίας της ως άνω διαφοράς.
- 23 Η απόφαση περί παραπομπής δεν περιέχει λεπτομέρειες σχετικά με τη χωριστή ένδικη διαδικασία η οποία κινήθηκε από την Compass-Datenbank και κατέληξε στη διαφορά της κύριας δίκης ενώπιον του Oberster Gerichtshof, ωστόσο η Republik Österreich περιγράφει τα διάφορα στάδια της διαδικασίας αυτής στις παρατηρήσεις της.
- 24 Συγκεκριμένα, η Compass-Datenbank άσκησε στις 21 Δεκεμβρίου 2006 αγωγή κατά της Republik Österreich ενώπιον του Landgericht für Zivilrechtssachen Wien, με αίτημα να υποχρεωθεί η τελευταία να θέτει στη διάθεσή της, σύμφωνα με τον IWG και έναντι εύλογης αμοιβής, ορισμένα φύλλα του Firmenbuch. Ειδικότερα, ζήτησε πρόσβαση σε αποσπάσματα του Firmenbuch που περιέχουν

ενημερωμένα στοιχεία σε σχέση με τα καταχωρισμένα υποκείμενα δικαίου ή με τα υποκείμενα δικαίου τα οποία καταχωρίστηκαν ή διαγράφηκαν κατά την προηγούμενη ημέρα, καθώς και σε αποσπάσματα του Firmenbuch που περιέχουν ιστορικά στοιχεία.

- 25 Το Landgericht für Zivilrechtssachen Wien απέρριψε το αίτημα της Compass-Datenbank με απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 2008. Η απόρριψη αυτή επιβεβαιώθηκε από το Oberlandesgericht Wien (ανώτατο περιφερειακό δικαστήριο της Βιέννης) με απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2008.
- 26 Το Oberster Gerichtshof, αποφαινόμενο κατ' αναίρεση, εκτίμησε επίσης, με απόφαση της 14ης Ιουλίου 2009, ότι η Compass-Datenbank δεν μπορούσε να αντλήσει δικαιώματα από τον IWG. Εντούτοις, έκρινε ότι υπήρχαν στοιχεία στην επιχειρηματολογία της ως άνω επιχείρησης τα οποία συνηγορούσαν υπέρ της άποψης ότι αυτή θα μπορούσε να στηριχθεί στους κανόνες του δικαίου του ανταγωνισμού, σε περίπτωση κατ' αναλογία εφαρμογής των διατάξεων του IWG που αφορούν τις αμοιβές. Κατά συνέπεια, αναίρεσε τις προηγούμενες αποφάσεις και ανέθεσε στο Landgericht für Zivilrechtssachen Wien να καλέσει την Compass-Datenbank να διευκρινίσει αν τα δικαιώματα που προέβαλλε στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής θεμελιωνόνταν στον IWG ή στις διατάξεις του δικαίου του ανταγωνισμού.
- 27 Απαντώντας σε σχετικό ερώτημα, η Compass-Datenbank δήλωσε ενώπιον του Landgericht für Zivilrechtssachen Wien ότι προέβαλλε ρητώς δικαιώματα που απορρέουν από τις διατάξεις του δικαίου του ανταγωνισμού, στηριζόμενη σε κατ' αναλογία εφαρμογή των σχετικών με τις αμοιβές διατάξεων του IWG και τροποποίησε αναλόγως το αίτημά της. Με διάταξη της 17ης Σεπτεμβρίου 2009, το ως άνω δικαστήριο έκρινε εαυτό αναρμόδιο και ανέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του Oberlandesgericht Wien, το οποίο είναι το αρμόδιο δικαστήριο για υποθέσεις ανταγωνισμού.
- 28 Ενώπιον του Oberlandesgericht Wien η Compass-Datenbank ζήτησε να υποχρεωθεί η Republik Österreich να θέτει στη διάθεσή της, έναντι «δίκαιης αμοιβής», ορισμένα ενημερωμένα φύλλα του Firmenbuch με το σύνολο των αποσπασμάτων του που αφορούν επιχειρήσεις σε σχέση με τις οποίες καταχωρίστηκαν ή διαγράφηκαν στοιχεία κατά την προηγούμενη ημέρα. Το αίτημα της Compass-Datenbank στηριζόταν κατ' ουσία στο επιχείρημα ότι η Republik Österreich, ως επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση στην οικεία αγορά, κατά την έννοια του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, όφειλε να της κοινοποιεί τα δεδομένα του Firmenbuch, κατ' εφαρμογή της λεγόμενης «θεωρίας της αναγκαίας υποδομής».
- 29 Το Oberlandesgericht Wien απέρριψε την αγωγή της Compass-Datenbank με απόφαση της 8ης Μαρτίου 2010. Η επιχείρηση αυτή άσκησε αναίρεση κατά της ως άνω αποφάσεως ενώπιον του Oberster Gerichtshof. Το εν λόγω δικαστήριο επισημαίνει, στην απόφαση περί παραπομπής, ότι η επιβαλλόμενη με το άρθρο 102 ΣΛΕΕ απαγόρευση κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης αφορά τις επιχειρήσεις, περιλαμβανομένων και των δημοσίων εφόσον ασκούν οικονομική δραστηριότητα. Τονίζει συναφώς ότι από τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 16ης Ιουνίου 1987, 118/85, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή 1987, σ. 2599, σκέψη 7), και της 16ης Μαρτίου 2004, C-264/01, C-306/01, C-354/01 και C-355/01, ΑΟΚ-Bundesverband κ.λπ. (Συλλογή 2004, σ. I-2493, σκέψη 58), προκύπτει ότι είναι δυνατόν υποκείμενο δικαίου να θεωρηθεί επιχείρηση μόνον ως προς μία πτυχή της δραστηριότητάς του, εφόσον η συγκεκριμένη πτυχή μπορεί να χαρακτηριστεί οικονομική, ενώ αντιθέτως, σύμφωνα την απόφαση της 18ης Μαρτίου 1997, C-343/95, Diego Cali & Figli (Συλλογή 1997, σ. I-1547), δεν αποτελούν επιχειρήσεις οι κρατικοί φορείς αν και στο μέτρο που ενεργούν ως δημόσιες αρχές.
- 30 Το αιτούν δικαστήριο διαπιστώνει ότι το πρώτο ζήτημα που τίθεται στη διαφορά της κύριας δίκης είναι αν, στην περίπτωση που μια δημόσια αρχή «έχει μονοπώλιο» επί των δεδομένων τα οποία πρέπει βάσει νόμου να καταχωρίζονται και να δημοσιοποιούνται, καθόσον τα συλλέγει σε βάση δεδομένων προστατευόμενη δυνάμει ειδικής διάταξης, η δημόσια αυτή αρχή ασκεί δραστηριότητα εμπίπτουσα στις προνομίες της δημόσιας εξουσίας. Το γεγονός ότι η Republik Österreich, επικαλούμενη την προστασία της επίμαχης βάσης δεδομένων δυνάμει του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας, δεν στηρίζεται σε διατάξεις του δημοσίου, αλλά του ιδιωτικού δικαίου μάλλον απάδει

προς τον χαρακτηρισμό της δραστηριότητάς της ως δραστηριότητας που εμπίπτει στις προνομίες της δημόσιας εξουσίας. Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο σημειώνει ότι η Republik Österreich δεν ενεργεί ούτε προς το δημόσιο συμφέρον, το οποίο έγκειται, κατά την εκτίμησή του, στην προσπάθεια εξασφάλισης, μέσω του ανταγωνισμού, όσο το δυνατόν πιο διευρυμένων και οικονομικώς επωφελών υπηρεσιών πληροφόρησης.

- 31 Το αιτούν δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με την πέμπτη και την ένατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2003/98, τα δημόσια δεδομένα συνιστούν σημαντική πρώτη ύλη για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες ψηφιακού περιεχομένου και θα πρέπει να μπορούν οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις να αξιοποιούν τις δυνατότητες που αυτά προσφέρουν, όπερ θα συνηγορούσε υπέρ της εφαρμογής του δικαίου του ανταγωνισμού στην προκειμένη περίπτωση, έστω και αν η ως άνω οδηγία δεν επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να επιτρέπουν την περαιτέρω χρήση των δεδομένων, αλλά αφήνει το ζήτημα στη διακριτική τους ευχέρεια.
- 32 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, αν η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης δραστηριότητα της Republik Österreich πρέπει να χαρακτηριστεί οικονομική, τίθεται επιπλέον το ζήτημα κατά πόσον έχουν επίσης εφαρμογή οι αρχές που τέθηκαν με τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 6ης Απριλίου 1995, C-241/91 P και C-242/91 P, RTE και ITP κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. I-743), και της 29ης Απριλίου 2004, C-418/01, IMS Health (Συλλογή 2004, σ. I-5039) («θεωρία της αναγκαίας υποδομής»), μολοντί δεν υπάρχει εν προκειμένω «αγορά προηγούμενου σταδίου», δεδομένου ότι τα σχετικά στοιχεία συλλέγονται και καταχωρίζονται στο πλαίσιο της άσκησης μιας προνομίας δημόσιας εξουσίας. Το αιτούν δικαστήριο εκθέτει επιχειρήματα τόσο υπέρ όσο και κατά της εφαρμογής της θεωρίας αυτής στην υπόθεση της κύριας δίκης.
- 33 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Oberster Gerichtshof αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Πρέπει το άρθρο 102 ΣΛΕΕ να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δημόσια αρχή ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα, όταν αποθηκεύει σε βάση δεδομένων (μητρώο εταιριών) δεδομένα, τα οποία οι επιχειρήσεις φέρουν εκ του νόμου υποχρέωση να δηλώνουν, και παρέχει έναντι αμοιβής τη δυνατότητα πρόσβασης και/ή δημιουργίας αντιγράφων, απαγορεύοντας κάθε περαιτέρω χρήση τους;
- 2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:
- Ασκείται επιχειρηματική δραστηριότητα όταν η δημόσια αρχή απαγορεύει άλλες πράξεις εκμετάλλευσης πέραν της πρόσβασης και της δημιουργίας αντιγράφων, επικαλούμενη το ειδικής φύσεως δικαίωμα που έχει ως δημιουργός βάσης δεδομένων;
- 3) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο ή στο δεύτερο ερώτημα:
- Πρέπει το άρθρο 102 ΣΛΕΕ να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι οι αρχές που τέθηκαν με τις [προαναφερθείσες αποφάσεις RTE και ITP κατά Επιτροπής καθώς και IMS Health] (“θεωρία της αναγκαίας υποδομής”) εφαρμόζονται και όταν δεν υπάρχει “αγορά προηγούμενου σταδίου”, καθόσον τα προστατευόμενα δεδομένα συλλέγονται στο πλαίσιο της άσκησης δημόσιας εξουσίας και αποθηκεύονται σε βάση δεδομένων (μητρώο εταιριών);»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου και του δεύτερου ερωτήματος

- ³⁴ Με το πρώτο και το δεύτερο ερώτημα, τα οποία ενδείκνυται να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσία να διευκρινιστεί αν πρέπει να χαρακτηριστεί ως οικονομική η δραστηριότητα δημόσιας αρχής, η οποία συνίσταται στην αποθήκευση, σε μια βάση δεδομένων, των στοιχείων που οι επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες εκ του νόμου να δηλώνουν, στην εξασφάλιση της πρόσβασης των ενδιαφερομένων στα ως άνω στοιχεία και/ή στη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων στα πρόσωπα αυτά έναντι αμοιβής, ενώ κάθε άλλη χρήση των ως άνω στοιχείων απαγορεύεται, ιδίως βάσει του ειδικής φύσεως δικαιώματος που αναγνωρίζεται στην εν λόγω δημόσια αρχή ως κατασκευάστρια της επίμαχης βάσης δεδομένων, καθώς τυχόν χαρακτηρισμός της δραστηριότητας αυτής ως οικονομικής θα σήμαινε ότι, στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δραστηριότητας, η δημόσια αρχή πρέπει να θεωρηθεί επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 102 ΣΛΕΕ.
- ³⁵ Συναφώς, από τη νομολογία προκύπτει ότι, στο πλαίσιο της εφαρμογής των σχετικών με τον ανταγωνισμό διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, η έννοια της επιχείρησης περιλαμβάνει κάθε φορέα ο οποίος ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξαρτήτως του νομικού καθεστώτος που τον διέπει και του τρόπου χρηματοδότησής του (αποφάσεις της 23ης Απριλίου 1991, C-41/90, Höfner και Elser, Συλλογή 1991, σ. I-1979, σκέψη 21, και της 17ης Φεβρουαρίου 1993, C-159/91 και C-160/91, Roucet και Pistre, Συλλογή 1993, σ. I-637, σκέψη 17). Υπενθυμίζεται επίσης ότι, κατά πάγια νομολογία, ως οικονομική νοείται κάθε δραστηριότητα η οποία συνίσταται στην προσφορά αγαθών ή υπηρεσιών σε ορισμένη αγορά (αποφάσεις της 24ης Οκτωβρίου 2002, C-82/01 P, Aéroports de Paris κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-9297, σκέψη 79, της 1ης Ιουλίου 2008, C-49/07, ΜΟΤΟΕ, Συλλογή 2008, σ. I-4863, σκέψη 22, και της 3ης Μαρτίου 2011, C-437/09, AG2R Prévoyance, Συλλογή 2011, σ. I-973, σκέψη 42). Έτσι, ενδέχεται και το ίδιο το Δημόσιο ή ένας κρατικός φορέας να ενεργεί ως επιχείρηση (βλ., σχετικώς, απόφαση της 20ής Μαρτίου 1985, 41/83, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 873, σκέψη 16 έως 20).
- ³⁶ Αντιθέτως, δεν έχουν οικονομικό χαρακτήρα, ο οποίος θα δικαιολογούσε την εφαρμογή των σχετικών με τον ανταγωνισμό κανόνων της Συνθήκης ΛΕΕ, οι δραστηριότητες που συναρτώνται με την άσκηση προνομίων δημόσιας εξουσίας (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 11ης Ιουλίου 1985, 107/84, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 1985, σ. 2655, σκέψεις 14 και 15, απόφαση της 19ης Ιανουαρίου 1994, C-364/92, SAT Fluggesellschaft, Συλλογή 1994, σ. I-43, σκέψη 30, και προαναφερθείσα απόφαση ΜΟΤΟΕ, σκέψη 24).
- ³⁷ Επιπλέον, τα υποκείμενα δικαίου, ιδίως δε οι δημόσιοι φορείς, είναι δυνατό να θεωρηθούν επιχειρήσεις και μόνον ως προς ορισμένες από τις δραστηριότητές τους, εφόσον αυτές μπορούν να χαρακτηριστούν οικονομικές (προαναφερθείσες αποφάσεις Aéroports de Paris κατά Επιτροπής, σκέψη 74, και ΜΟΤΟΕ, σκέψη 25).
- ³⁸ Συγκεκριμένα, στο μέτρο που ένας δημόσιος φορέας ασκεί οικονομική δραστηριότητα η οποία μπορεί να διαχωριστεί από την άσκηση των προνομίων του δημόσιας εξουσίας, ο φορέας αυτός, ως προς τη συγκεκριμένη δραστηριότητα, ενεργεί ως επιχείρηση, ενώ αν η επίμαχη οικονομική δραστηριότητα αποτελεί αναπόσπαστη πτυχή της άσκησης προνομίων δημόσιας εξουσίας, τότε το σύνολο των δραστηριοτήτων που ασκεί ο φορέας αυτός θεωρείται ότι εμπίπτει στην άσκηση των εν λόγω προνομίων (βλ., σχετικώς, απόφαση της 26ης Μαρτίου 2009, C-113/07 P, SELEX Sistemi Integrati κατά Επιτροπής, Συλλογή 2009, σ. I-2207, σκέψεις 72 επ.).
- ³⁹ Εξάλλου, το γεγονός ότι ο δημόσιος φορέας παρέχει προϊόντα ή υπηρεσίες που συναρτώνται με την εκ μέρους του άσκηση προνομίων δημόσιας εξουσίας έναντι αμοιβής η οποία προβλέπεται από τον νόμο και δεν καθορίζεται άμεσα ή έμμεσα από τον ίδιο τον φορέα δεν αρκεί από μόνο του για να

δικαιολογήσει ούτε τον χαρακτηρισμό της δραστηριότητας που ασκείται ως οικονομικής ούτε τον χαρακτηρισμό του εν λόγω φορέα ως επιχείρησης (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προαναφερθείσες αποφάσεις SAT Fluggesellschaft, σκέψεις 28 επ., και Diego Calì & Figli, σκέψεις 22 έως 25).

- 40 Υπό το πρίσμα της προεκτεθείσας νομολογίας διαπιστώνεται ότι η δραστηριότητα της συλλογής στοιχείων σχετικών με τις επιχειρήσεις, βάσει τόσο της υποχρέωσης που αυτές υπέχουν εκ του νόμου να δηλώνουν τα ως άνω στοιχεία όσο και της εξουσίας επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση παράβασης της εν λόγω υποχρέωσης, άπτεται της άσκησης προνομίων δημόσιας εξουσίας. Κατά συνέπεια, η δραστηριότητα αυτή δεν συνιστά οικονομική δραστηριότητα.
- 41 Ομοίως, δεν μπορεί να θεωρηθεί οικονομική ούτε η δραστηριότητα η οποία συνίσταται στην τήρηση των στοιχείων που συλλέγονται και στην εξασφάλιση της πρόσβασης του κοινού σε αυτά είτε μέσω της παροχής δυνατότητας απλής αναζήτησης είτε μέσω της δημιουργίας και της χορήγησης αντιγράφων σε έντυπη μορφή σύμφωνα με την εφαρμοστέα εθνική ρύθμιση, δεδομένου ότι η τήρηση βάσης δεδομένων με τα εν λόγω στοιχεία και η εξασφάλιση της πρόσβασης του κοινού σε αυτά δεν είναι δυνατό να διαχωριστούν από τη δραστηριότητα της συλλογής των στοιχείων. Πράγματι, η συλλογή των στοιχείων αυτών θα ήταν σε μεγάλο βαθμό άσκοπη αν δεν υπήρχε μια βάση δεδομένων στην οποία να ταξινομούνται προκειμένου το κοινό να έχει τη δυνατότητα να τα αναζητήσει.
- 42 Όσον αφορά το γεγονός ότι τα περιεχόμενα μιας τέτοιας βάσης δεδομένων τίθενται στη διάθεση των ενδιαφερομένων προσώπων έναντι αμοιβής, υπογραμμίζεται ότι, σύμφωνα με τη νομολογία που προεκτέθηκε στις σκέψεις 38 και 39 της παρούσας απόφασης, εφόσον τα τέλη ή οι επιβαρύνσεις που χρεώνονται για την εξασφάλιση της πρόσβασης του κοινού στα εν λόγω πληροφοριακά στοιχεία δεν καθορίζονται άμεσα ή έμμεσα από τον οικείο φορέα, αλλά προβλέπονται από τον νόμο, η είσπραξη της σχετικής αμοιβής μπορεί να θεωρηθεί αναπόσπαστο τμήμα της παροχής αυτής της πρόσβασης. Έτσι, η είσπραξη από τη Republik Österreich τελών ή επιβαρύνσεων που χρεώνονται για την πρόσβαση του κοινού στα ως άνω στοιχεία δεν μπορεί να μεταβάλει τον νομικό χαρακτηρισμό της δραστηριότητας αυτής, η οποία δεν μπορεί, κατόπιν τούτου, να θεωρηθεί οικονομικής φύσεως.
- 43 Συναφώς, επισημαίνεται ότι από τις πληροφορίες που παρέχει η απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η Republik Österreich είναι υπεύθυνη για την τήρηση του Firmenbuch, καθώς και της σχετικής βάσης δεδομένων, ενώ τα Πρακτορεία που επελέγησαν κατόπιν διαγωνισμού παρέχουν στον τελικό πελάτη την πρόσβαση στη βάση δεδομένων και εισπράττουν τα προβλεπόμενα από την FBDV δικαστικά τέλη, τα οποία στη συνέχεια αποδίδουν στη Republik Österreich. Κατά την Επιτροπή, τα Πρακτορεία μπορούν να χρεώσουν στον τελικό πελάτη, ως αμοιβή για τις δραστηριότητές τους, ένα εύλογο ποσό, πλέον των προαναφερθέντων δικαστικών τελών.
- 44 Υπό τις συνθήκες αυτές, είναι σημαντικό, όπως τόνισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 29 των προτάσεών του, να μη συγχέονται οι δραστηριότητες της Republik Österreich με εκείνες των Πρακτορείων. Πράγματι, αντικείμενο της υπόθεσης της κύριας δίκης είναι οι δραστηριότητες της Republik Österreich, και όχι των Πρακτορείων.
- 45 Η Republik Österreich υποστήριξε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι τα Πρακτορεία επελέγησαν αποκλειστικώς βάσει ποιοτικών κριτηρίων, και όχι οικονομικής προσφοράς, ενώ ο αριθμός τους δεν είναι περιορισμένος. Εφόσον το αιτούν δικαστήριο διαπιστώσει ότι πράγματι αυτό συμβαίνει, η μόνη αμοιβή την οποία εισπράττουν οι δημόσιες αρχές για την τήρηση των στοιχείων που περιέχει η επίμαχη βάση δεδομένων και για την εξασφάλιση, μέσω των Πρακτορείων, της πρόσβασης του κοινού σε αυτά είναι τα προβλεπόμενα από την FDBV δικαστικά τέλη.
- 46 Το αιτούν δικαστήριο ερωτά επίσης το Δικαστήριο σχετικά με την απαγόρευση που επιβάλλει δημόσια αρχή στα Πρακτορεία και στους τελικούς πελάτες τους, καθόσον δεν τους επιτρέπει να χρησιμοποιούν στο πλαίσιο δικών τους υπηρεσιών παροχής πληροφοριών τα στοιχεία τα οποία η ίδια έχει συλλέξει και ταξινομήσει στη βάση δεδομένων ενός δημόσιου μητρώου, όπως είναι το Firmenbuch. Ειδικότερα,

ζητεί να διευκρινιστεί αν το γεγονός ότι η ως άνω δημόσια αρχή επικαλείται την προστασία που της παρέχει το ειδικής φύσεως δικαίωμα του οποίου απολαύει ως κατασκευάστρια βάσης δεδομένων, κατά την έννοια του άρθρου 7 της οδηγίας 96/9, σημαίνει ότι η οικεία δραστηριότητα είναι οικονομική.

- 47 Συναφώς, πρέπει να γίνει δεκτό ότι δημόσιος φορέας ο οποίος δημιουργεί βάση δεδομένων και επικαλείται, εν συνεχεία, ένα δικαίωμα διανοητικής ιδιοκτησίας, όπως το προαναφερθέν δικαίωμα ειδικής φύσεως, προκειμένου να προστατεύσει τα στοιχεία που καταχωρίζονται στην εν λόγω βάση δεδομένων δεν ενεργεί, εξ αυτού του λόγου και μόνον, ως επιχείρηση. Οι δημόσιοι φορείς δεν είναι υποχρεωμένοι να επιτρέπουν την ελεύθερη χρήση των δεδομένων που συλλέγουν και θέτουν στη διάθεση του κοινού. Όπως επισημαίνει η Republik Österreich, μια δημόσια αρχή μπορεί θεμιτώς να εκτιμά ότι είναι αναγκαίο, ενδεχομένως δε και υποχρεωτικό βάσει των σχετικών διατάξεων του εθνικού δικαίου, να απαγορεύει την περαιτέρω χρήση των περιεχομένων μιας βάσης δεδομένων όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, προκειμένου να μη θίγεται το συμφέρον το οποίο έχουν οι εταιρίες και τα άλλα υποκείμενα δικαίου να μη χρησιμοποιούνται εκτός του πλαισίου της συγκεκριμένης βάσης δεδομένων τα στοιχεία που υποχρεούνται εκ του νόμου να δηλώνουν προς καταχώριση σε αυτή.
- 48 Επί τούτου, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι στο αυστριακό δίκαιο υπάρχει περιορισμός εκ του νόμου ως προς την περαιτέρω χρήση των στοιχείων που καταχωρίζονται στο Firmenbuch, δεδομένου ότι στο άρθρο 4, παράγραφος 2, της FBDV διευκρινίζεται ότι το γεγονός ότι επιτρέπεται η αναζήτηση των περιεχομένων του Firmenbuch, σύμφωνα με τα άρθρα 34 επ. του FBG, δεν σημαίνει ότι, πέραν της δυνατότητας αναζήτησης δεδομένων, παρέχεται και δικαίωμα εκμετάλλευσής τους.
- 49 Το στοιχείο ότι καταβάλλεται αμοιβή για την παροχή πρόσβασης στα στοιχεία μιας βάσης δεδομένων είναι άνευ σημασίας ως προς το ζήτημα αν η απαγόρευση της περαιτέρω χρήσης των στοιχείων αυτών έχει οικονομικό χαρακτήρα, υπό την προϋπόθεση ότι η ως άνω αμοιβή δεν είναι από μόνη της ικανή να δικαιολογήσει τον χαρακτηρισμό της οικείας δραστηριότητας ως οικονομικής, όπως προεκτέθηκε στις σκέψεις 39 και 42 της παρούσας απόφασης. Εφόσον η αμοιβή που καταβάλλεται για την παροχή πρόσβασης στα δεδομένα είναι περιορισμένη και αδιαχώριστη από την εξασφάλιση της πρόσβασης αυτής, η επίκληση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας προκειμένου να προστατευθούν τα ως άνω δεδομένα, ιδίως δε να απαγορευθεί η περαιτέρω χρήση τους, δεν σημαίνει ότι ασκείται οικονομική δραστηριότητα. Συγκεκριμένα, μια τέτοια επίκληση είναι, υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες, αναπόσπαστο τμήμα της δραστηριότητας που συνίσταται στην παροχή πρόσβασης στα εν λόγω δεδομένα.
- 50 Τέλος, στο μέτρο που το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν η οδηγία 2003/98 είναι δυνατό να ασκεί επιρροή ως προς την απάντηση η οποία πρέπει να δοθεί στα δύο πρώτα ερωτήματα, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η οδηγία αυτή, όπως προκύπτει από την ένατη αιτιολογική της σκέψη, δεν προβλέπει υποχρέωση των κρατών μελών να επιτρέπουν την περαιτέρω χρήση εγγράφων. Εξάλλου, η πρόσβαση στα δεδομένα του Firmenbuch δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του IWG, δηλαδή του νόμου με τον οποίο η Republik Österreich μετέφερε την οδηγία 2003/98 στην εσωτερική της έννομη τάξη. Επομένως, η οδηγία αυτή στερείται σημασίας όσον αφορά το ζήτημα αν η απαγόρευση της περαιτέρω χρήσης των δεδομένων στο πλαίσιο της υπόθεσης κύριας δίκης έχει οικονομικό χαρακτήρα.
- 51 Κατόπιν του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο και στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι δεν μπορεί να χαρακτηριστεί οικονομική η δραστηριότητα δημόσιας αρχής, η οποία συνίσταται στην αποθήκευση, σε μια βάση δεδομένων, των στοιχείων που οι επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες εκ του νόμου να δηλώνουν, στην εξασφάλιση της πρόσβασης των ενδιαφερομένων στα ως άνω στοιχεία και/ή στη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων στα πρόσωπα αυτά, οπότε η εν λόγω αρχή δεν πρέπει να θεωρηθεί, στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δραστηριότητας, ως επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 102 ΣΛΕΕ. Το γεγονός ότι για την εξασφάλιση της πρόσβασης και/ή για τη δημιουργία και τη χορήγηση αντιγράφων καταβάλλεται αμοιβή η οποία προβλέπεται εκ του νόμου

και δεν καθορίζεται, άμεσα ή έμμεσα, από τον οικείο φορέα δεν είναι ικανό να μεταβάλει τον νομικό χαρακτηρισμό της δραστηριότητας αυτής. Επιπλέον, δεν ασκείται οικονομική δραστηριότητα ούτε όταν η δημόσια αρχή απαγορεύει κάθε άλλη χρήση των δεδομένων που συλλέγονται και τίθενται στη διάθεση του κοινού κατ' αυτόν τον τρόπο, επικαλούμενη είτε την προστασία που της παρέχει το ειδικής φύσεως δικαίωμα του οποίου απολαύει ως κατασκευάστρια βάσης δεδομένων δυνάμει του άρθρου 7 της οδηγίας 96/9 είτε οποιοδήποτε άλλο δικαίωμα διανοητικής ιδιοκτησίας, με συνέπεια η δημόσια αυτή αρχή να μην πρέπει να θεωρείται, στο πλαίσιο της εν λόγω δραστηριότητας, ως επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 102 ΣΛΕΕ.

Επί του τρίτου ερωτήματος

- 52 Δεδομένης της απάντησης που δόθηκε στο πρώτο και στο δεύτερο ερώτημα και λαμβανομένου υπόψη του επικουρικού χαρακτήρα του τρίτου ερωτήματος, παρέλκει η απάντηση στο τελευταίο ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 53 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

Δεν μπορεί να χαρακτηριστεί οικονομική η δραστηριότητα δημόσιας αρχής, η οποία συνίσταται στην αποθήκευση, σε μια βάση δεδομένων, των στοιχείων που οι επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες εκ του νόμου να δηλώνουν, στην εξασφάλιση της πρόσβασης των ενδιαφερομένων στα ως άνω στοιχεία και/ή στη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων στα πρόσωπα αυτά, οπότε η εν λόγω αρχή δεν πρέπει να θεωρηθεί, στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δραστηριότητας, ως επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 102 ΣΛΕΕ. Το γεγονός ότι για την εξασφάλιση της πρόσβασης και/ή για τη δημιουργία και τη χορήγηση αντιγράφων καταβάλλεται αμοιβή η οποία προβλέπεται εκ του νόμου και δεν καθορίζεται, άμεσα ή έμμεσα, από τον οικείο φορέα δεν είναι ικανό να μεταβάλει τον νομικό χαρακτηρισμό της δραστηριότητας αυτής. Επιπλέον, δεν ασκείται οικονομική δραστηριότητα ούτε όταν η δημόσια αρχή απαγορεύει κάθε άλλη χρήση των δεδομένων που συλλέγονται και τίθενται στη διάθεση του κοινού κατ' αυτόν τον τρόπο, επικαλούμενη είτε την προστασία που της παρέχει το ειδικής φύσεως δικαίωμα του οποίου απολαύει ως κατασκευάστρια βάσης δεδομένων δυνάμει του άρθρου 7 της οδηγίας 96/9/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 1996, σχετικά με τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων, είτε οποιοδήποτε άλλο δικαίωμα διανοητικής ιδιοκτησίας, με συνέπεια η δημόσια αυτή αρχή να μην πρέπει να θεωρείται, στο πλαίσιο της εν λόγω δραστηριότητας, ως επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 102 ΣΛΕΕ.

(υπογραφές)